

Raport z oceny własnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2012/2013

I Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK

Skład WZJK na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, powołanego 1.10. 2012 roku:

dr hab. Irena Pilch (przewodnicząca)
dr hab. Beata Dyrda (z-ca przewodniczącej)
dr hab. prof. UŚ Małgorzata Górnik-Durose
dr hab. Beata Mazepa-Domagala
dr hab. Beata Pitula
dr hab. Teresa Wilk
dr Joanna Mateusiak
dr Małgorzata Mnich
dr Monika Sulik
mgr Łukasz Jach
mgr Patrycja Wdowiak (przedstawicielka doktorantów)
Agnieszka Wysocka (przedstawicielka studentów pedagogiki)
Paulina Janiszewska (przedstawicielka studentów psychologii)

W skład WZJK wchodzi: przedstawiciele władz dziekańskich (prodziekani: ds. studiów stacjonarnych i ds. studiów niestacjonarnych), przewodniczące KZZJK kierunków: pedagogika i psychologia, kierownik studiów doktoranckich, zastępcy dyrektorów Instytutów ds. dydaktycznych, przedstawiciele niesamodzielnych pracowników nauki, doktorantów i studentów.

Skład KZZJK dla kierunków: pedagogika i pedagogika specjalna, powołanego 1.10. 2012 roku (od r. akad.2013/14 obejmuje także opieką nowo utworzony kierunek pedagogika specjalna):

dr hab. Beata Dyrda (przewodnicząca)
dr Maciej Bernasiewicz
dr Anna Bautsz-Sontag
dr Barbara Czarnota-Palenik
dr Karina Leksy
dr Małgorzata Mnich
dr Krystyna Moczka
dr Irena Przybylska
dr Agata Rzymelka
mgr Patrycja Wdowiak (przedstawicielka doktorantów)
Agnieszka Wysocka (przedstawicielka studentów)

Skład KZZJK dla kierunku psychologia, powołanego 1.10. 2012 roku:

dr hab. prof. UŚ Małgorzata Górnik-Durose (przewodnicząca)

dr Joanna Mateusiak

dr Agata Chudzicka-Czupała

dr Anita Gałuszka

dr Magdalena Rode

dr Agnieszka Roszkowska

dr Elżbieta Turska

dr Yvona Woźniakova

mgr Michał Brol

mgr Aneta Kałmuk

mgr Dagna Kocur

mgr Elżbieta Sanecka (przedstawicielka doktorantów)

Aleksander Tukaj (przedstawiciel studentów)

2. Informacje o stanie prac nad wdrożeniem SZJK w jednostce.

W roku akademickim 2012/13 Zespoły, korzystając z rekomendacji UZJK, wypracowały zasady wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Pedagogiki i Psychologii. Konsekwencją tej pracy było zatwierdzenie przez Radę Wydziału regulaminu Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia WPiPs (26 lutego 2013) oraz Harmonogramu prac w ramach WSZJK (23 kwietnia 2013). W celu unifikacji i doskonalenia procedur Zespoły skierowały do Rady Wydziału Regulaminy dyplomowania na kierunkach: pedagogika i psychologia (19 marca 2013) oraz wzory dokumentów wydziałowych, związanych z WSZJK (protokołu z analizy prac dyplomowych, protokołu z hospitacji zajęć i ankiety do badania satysfakcji osób kończących studia na WPiPS (18 czerwca 2013). Dnia 1.10.2013 Dziekan WPiPs powierzył obsługę administracyjną WSZJK mgr Katarzynie Korner. W drugim semestrze r.akad. 2012/13 Zespoły Kierunkowe i powołane przez nie Zespoły pomocnicze podjęły prace wynikające z Regulaminu WSZJK.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce

W roku 2012/13 na WPiPs nie miały miejsca akredytacje kierunków.

II Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

- a. Informacje o zmianach w programach kształcenia wynikających z wymogu dostosowania do KRK

Na kierunkach: pedagogika, pedagogika specjalna i psychologia przygotowano kompletne, nowe programy kształcenia, dostosowane do KRK. Obecnie programy te realizowane są na 1. roku studiów I stopnia (pedagogika specjalna), 1. i 2. roku studiów I i II stopnia (pedagogika) oraz na 1. i 2. roku studiów jednolitych magisterskich (psychologia), w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym.

W ramach studiów III stopnia zmodyfikowano siatkę zajęć, dostosowując ją do wymogów KRK i opracowano efekty kształcenia. Obecnie trwają prace nad doprecyzowaniem opisów modułów i sylabusów zajęć.

b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych

Przygotowano program kształcenia dla nowego kierunku - pedagogika specjalna; przeprowadzony został nabór na r. akad. 2014/15, uruchomiono 1. rok studiów I stopnia w trybie stacjonarnym.

Na kierunkach: pedagogika i psychologia nie wprowadzono nowych specjalności ani nie zlikwidowano istniejących.

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki

Misja i strategia Wydziału zostały zatwierdzone na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 26 lutego 2013 r. i są zgodne z misją UŚ uchwaloną przez Senat w dniu 20.05. 1997 r. oraz z strategią UŚ uchwaloną przez Senat w dniu 24.01.2012 r.

Kierunkowe ZJK stwierdziły zgodność programów dla kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna i psychologia z misją i strategią wydziału i uczelni.

d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów

KZZJK powołały zespoły pomocnicze ds. karier zawodowych absolwentów. Zanalizowano raporty Biura Karier dla WPiPs. Stwierdzono, że dane te w obecnym kształcie są mało przydatne dla oceny jakości kształcenia na wydziale. Stąd propozycje nowych pytań ankietowych, dotyczących diagnozy sytuacji rynkowej absolwentów, przydatności uzyskanych efektów kształcenia w pracy zawodowej oraz satysfakcji ze studiowania na WPiPs, przekazane do Biura Karier przez KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia.

Drugim źródłem informacji o tym, jak absolwenci oceniają proces kształcenia, była ankieta satysfakcji ze studiów na WPiPs, przeprowadzona na wydziale po raz pierwszy (pilotaż narzędzia) w okresie czerwiec-listopad 2013 na grupie osób, które już ukończyły studia. Wyniki przedstawiono w formie raportu, przedstawionego Radom Instytutów i Radzie Wydziału do dyskusji.

e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia

Z inicjatywy Dziekana WPiPs dnia 12.06 2013 r. zorganizowane zostało pierwsze spotkanie z przedstawicielami instytucji i placówek oświatowo-wychowawczych regionu, którego celem było powołanie Rady Pracodawców przy WPiPs. Planowane jest rozszerzenie tego gremium o przedstawicieli innych instytucji - zatrudniających psychologów. Rada Pracodawców ma mieć głos doradczy w procesie tworzenia i modyfikacji programów kształcenia.

KZZJK zorganizowały otwarte spotkania ze studentami (odpowiednio: pedagogiki i psychologii), na których przekazano uwagi dotyczące programu nauczania, jakości zajęć, udzielanego wsparcia, problemów wymagających rozwiązania.

Postulaty studentów były dyskutowane w ramach Rad Instytutów i są, w ramach możliwości, uwzględniane.

KZZJK zorganizowały otwarte spotkania z pracownikami naukowo-dydaktycznymi Instytutów: Pedagogiki i Psychologii. Spotkania te dotyczyły problemów związanych z podnoszeniem jakości kształcenia na obydwu kierunkach.

WZJK zorganizował spotkanie otwarte, w którym uczestniczyli: przedstawiciele władz dziekańskich, dyrektorzy Instytutów, pracownicy naukowo-dydaktyczni, przedstawiciele pracowników administracji oraz przedstawiciele samorządu studentów i doktorantów. Podsumowano działania podjęte na wydziale w roku akad. 2012/13 w zakresie jakości kształcenia i wynikające z nich zmiany, omówiono problemy związane z funkcjonowaniem systemu oraz zadania realizowane obecnie.

f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych

KZZJK dla kierunku pedagogika powołał zespół pomocniczy ds. analizy wzorców międzynarodowych, który przeprowadził analizę realizacji standardów nauczania na kierunku pedagogika w krajach europejskich. Raport zawierał wniosek o zgodności obecnie obowiązujących standardów nauczania pedagogiki z praktyką studiów pedagogicznych na WPiPs.

Wzorce międzynarodowe (*EFPA Declaration on the European Standards of education and training in professional psychology* oraz *Meta-Code of Ethics*) były wykorzystywane w trakcie formułowania programu kształcenia na kierunku psychologia. Dodatkowo KZZJK dla psychologii powołał zespół pomocniczy ds. analizy wzorców międzynarodowych, który przeprowadził analizę na przykładzie 9. partnerskich uczelni. Sformułowano wnioski o zgodności treści kształcenia oraz propozycje doskonalące.

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy

Potrzeby rynku pracy będą uwzględniane dzięki systematycznym kontaktom z Radą Pracodawców oraz dzięki systemowi monitorowania karier zawodowych absolwentów.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a. Proces weryfikacji efektów kształcenia

Określono modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji oraz kryteria ocen dla kierunków pedagogika (studia I i II stopnia), pedagogika specjalna (studia I stopnia) i psychologia. Opracowano efekty kształcenia i sylabusy dla nowej formy praktyk, zgodnej z KRK oraz szczegółowe zasady realizacji praktyk, wraz z systemem ich corocznej ewaluacji.

b. Zasady dyplomowania

Zasady dyplomowania dla pedagogiki i psychologii były określone i stosowane od wielu lat, jednak w r. akad. 2012/13 zostały ujęte w formie regulaminu wspólnego dla Wydziału i przyjęte przez Radę Wydziału dnia 19.03.2013. Regulamin wraz z dodatkowymi informacjami dla studentów oraz listą pytań egzaminacyjnych, losowanych w trakcie egzaminu dyplomowego, jest dostępny na stronach internetowych Instytutu Pedagogiki oraz Instytutu Psychologii.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia powołały pomocnicze zespoły ds. programów kształcenia dla analizy sylabusów - merytorycznej oraz pod kątem potwierdzenia ich zgodności z opisami modułów, sprawdzenia czytelności opisu oraz adekwatności założonych efektów kształcenia i proponowanych metod weryfikacji tych efektów, a także sprawdzenia stopnia nakładania się treści nauczania w poszczególnych sylabusach w celu wyeliminowania nieuzasadnionych powtórzeń treści. Wyniki analizy wraz z propozycjami zmian przekazano zainteresowanym nauczycielom akademickim, były one dyskutowane przez Rady Instytutów, podjęto także działania naprawcze wtedy, gdy było to uzasadnione. Zaproponowano zmiany doskonalące dotyczące sposobu funkcjonowania systemu monitorowania weryfikacji efektów kształcenia.

KZZJK dla kierunkach: pedagogika i psychologia powołały zespoły pomocnicze do spraw praktyk studenckich. Zespół dla kierunku pedagogika analizował przebieg praktyk w poszczególnych placówkach na podstawie dokumentacji oraz ocen studentów (odpowiedzi na pytania ankiety). Wyniki będą wykorzystane w toku organizacji praktyk w kolejnym roku akademickim. Zespół na kierunku psychologia opracował efekty kształcenia i sylabus dla nowej (zgodnej z KRK) formy praktyk (która będzie po raz pierwszy realizowana w roku akademickim 2014/15, gdyż praktyki są odbywane po III r. studiów) oraz wypracował system corocznej ewaluacji praktyk psychologicznych pod kątem spełniania standardów merytorycznych i formalnych przyjętych dla kierunku, zgodności z profilem zawodowym/ścieżką specjalizacyjną oraz spełniania zakładanych efektów kształcenia, uwzględniający badanie satysfakcji studentów z praktyk. Opracowano formularz oceny zawodowych praktyk studenckich dla kierunku psychologia oraz ankietę satysfakcji z praktyk studenckich.

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia wytypowały samodzielnych pracowników nauki do analizy prac dyplomowych, losowo wybranych spośród prac złożonych w r. akad. 2012/13. Przygotowane raporty, określające stopień zgodności prac oraz ich recenzji ze standardami przyjętymi dla obu kierunków oraz stopień osiągnięcia założonych efektów kształcenia, były dyskutowane przez Rady Instytutów. Ogólna ocena spełniania standardów była pozytywna. Wnioski są przekazywane promotorom i potencjalnym recenzentom prac i powinny służyć zwiększeniu świadomości owych standardów i eliminacji stwierdzonych niedoskonałości.

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia dokonały analizy danych przedstawiających wyniki sesji egzaminacyjnej kończącej rok akademicki 2012/13, udostępnionych przez dziekanaty. Te dane nie sugerują nieprawidłowości w sposobie zaliczania przedmiotów i przedłużania terminów zaliczania oraz składania prac dyplomowych.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych

Procedurze ankietyzacji poddano ogółem 147 zajęć dydaktycznych – wykładów, ćwiczeń i seminariów (83 na kierunku pedagogika i 64 na kierunku psychologia). Ankietyzacji podlegało ogółem 147 pracowników dydaktycznych i doktorantów WPiPs. Oddano do opracowania 3832 ankiet (1891 psychologia + 1941 pedagogika). Średnia ocen dla pracowników Instytutu Pedagogiki wyniosła 4,53, a dla pracowników Instytutu Psychologii 4,47. Wyniki ankiet zostały przekazane dyrektorom Instytutów oraz bezpośrednim przełożonym, którzy zobowiązani byli do poinformowania podwładnych o wynikach ankietyzacji i do przeprowadzenia rozmowy dotyczącej źródła ewentualnych problemów i sposobu ich eliminowania w przypadku, gdyby wyniki odbiegały na niekorzyść od średniej dla danej formy zajęć, realizowanych w instytucie. Wyniki w formie zbiorczej opublikowano na stronach internetowych Instytutów. Wyniki uwzględniono w ocenie okresowej pracowników.

b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych

W Instytucie Pedagogiki przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych 11. osób. W Instytucie Psychologii przeprowadzono hospitacje zajęć 2. osób. Celem hospitacji było doskonalenie warsztatu dydaktycznego najmłodszych asystentów i doktorantów. Wyniki zostały przekazane hospitowanym wraz zaleceniami pohospitacyjnymi.

c. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników

W roku akademickim 2012/2013 w Instytucie Pedagogiki ocenie poddano 7 osób ze względu na koniec okresu zatrudnienia. Komisja wydała 6 ocen pozytywnych i 1 warunkowo pozytywną. Okresowej ocenie obejmującej lata 2009-2012 poddano 67 pracowników, z których 62 uzyskały ocenę pozytywną, 4 warunkowo pozytywną i 1 negatywną.

W Instytucie Psychologii ocenie poddano 3 osoby ze względu na koniec okresu zatrudnienia - wszystkie uzyskały oceny pozytywne. Okresowej ocenie obejmującej lata 2009-2012 poddano 50 pracowników, z których 42 uzyskały ocenę pozytywną i 8 warunkowo pozytywną.

d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej

Instytut Pedagogiki posiadał minimum kadrowe dla prowadzenia studiów I i II stopnia; prowadził badania zgodne z obszarami kształcenia. Instytut Psychologii miał zapewnione minimum kadrowe dla prowadzenia jednolitych studiów

magisterskich; dla większości zajęć dydaktycznych zachodziła zbieżność pomiędzy tematyką prowadzonych zajęć a działalnością naukową wykładowcy.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

- Opieka naukowa odbywała się w ramach seminariów dyplomowych oraz działających na wydziale kół naukowych (także interdyscyplinarnego koła naukowego doktorantów), a także w ramach zajęć dydaktycznych poprzez pomoc i nadzór nad pracami projektowymi studentów.
- Na kierunku pedagogika studenci mieli wyznaczonych opiekunów lat z podziałem na specjalności. Na kierunku psychologia opiekę nad pierwszym rokiem studiów sprawowali wyznaczeni opiekunowie; na 4. i 5. roku studiów opiekę sprawują promotorzy prac magisterskich Kierownik studiów doktoranckich sprawował opiekę nad studentami III stopnia. Doktoranci mieli także zapewnione wsparcie naukowe i pomoc opiekuna naukowego.
- Terminy odbywania konsultacji ustalane były z początkiem semestru i podane do wiadomości studentów poprzez umieszczenie na drzwiach pokoi asystenckich i na stronach internetowych Instytutów.
- Studenci mieli informację o dostępności pracowników administracyjnych, pracowników biblioteki wydziałowej i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych na stronach internetowych Instytutów.
- Studenci i doktoranci korzystali z wszystkich przewidzianych regulaminem stypendiów.
- KZZJK organizują spotkania otwarte, na których studenci mogą zgłaszać swoje problemy.
- Godziny pracy dziekanatów uwzględniały tryb studiów (dla studiów niestacjonarnych – soboty, godziny popołudniowe). Biblioteka wydziałowa (wypożyczalnia i czytelnia) była czynna w soboty i (w niektóre dni tygodnia) w godzinach popołudniowych. Opiekunowie praktyk i programu Erasmus byli dostępni zgodnie z harmonogramem dyżurów, ogłoszonym m.in. na stronach Instytutów.
- Stopień wykorzystania oferowanego wsparcia: Studenci i doktoranci wykorzystują zaoferowane im wsparcie, o czym świadczy w większości pozytywna ocena absolwentów (wyrażona w ankiecie satysfakcji studiowania na wydziale), dotycząca dobrej ogólnej atmosfery, pozytywnej oceny pracy służb administracyjnych i personelu pomocniczego, oraz pozytywnej oceny wsparcia służącego rozwojowi naukowemu studentów.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- Wydział dysponował wystarczającą liczbą sal dydaktycznych - ćwiczeniowych. Liczba dużych sal wykładowych jest niewystarczająca, co utrudnia tworzenie optymalnych harmonogramów zajęć i pracę wykładowców (np. prowadzenie wykładu w sali bez środków audiowizualnych). Jedynie wybrane sale były wyposażone w środki audiowizualne (projektory). Studenci mieli dostęp do komputerów poza godzinami zajęć. Studenci mają możliwość dostępu do laboratorium psychologicznego.
- Podręczniki i skrypty były dostępne dla studentów w bibliotece wydziałowej oraz w czytelniku. W Instytucie Psychologii każdy wykładowca miał możliwość samodzielnego umieszczania materiałów do zajęć na własnej stronie internetowej. Praktykowane jest także przysyłanie materiałów i informacji dla studentów drogą mailową - na skrzynki mailowe poszczególnych grup i lat studiów.
- Studenci mieli dostęp do internetowych baz danych i katalogów na Wydziale i z komputerów domowych. Wyposażenie biblioteki i czytelnika wydziałowej ocenić można jako adekwatne w stosunku do potrzeb Wydziału. Biblioteka liczy 78.964 woluminów książek oraz 58 tytułów (4.891 woluminów) czasopism. Warunki lokalowe biblioteki są dobre.
- Na Wydziale działały 4 pracownie komputerowe: 2 dydaktyczne (razem 20 komputerów) oraz 2 ogólnodostępne (razem 16 komputerów). Dodatkowo przy Instytucie Psychologii działała pracownia komputerowa wykorzystywana dla celów dydaktycznych z 7. stanowiskami.
- Harmonogramy zajęć ustalane były z dbałością o możliwie najbardziej efektywne wykorzystanie czasu studentów i nauczycieli

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

- a. Stan wdrożenia karty nauczyciela akademickiego: Nauczyciele akademicy zostali poinformowani o konieczności uzupełniania karty.
- b. Publikowanie informacji o programach kształcenia
Programy wraz z sylabusami są publikowane na stronach internetowych Instytutów: <http://www.pedagogika.us.edu.pl/>, <http://www.ip.us.edu.pl/>
- c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Wszelkie informacje dotyczące organizacji procesu kształcenia są publikowane na stronach internetowych Instytutów i na bieżąco aktualizowane.

- d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Na stronach Instytutów publikowane są zbiorcze wyniki ankiet satysfakcji studentów z zajęć. Na stronie Wydziału: <http://www.wpips.us.edu.pl/> publikowane są informacje na temat działań podejmowanych w ramach WSJK.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

Zgodnie z wytycznymi WSZJK, KZZJK organizowały cykliczne spotkania zarówno ze studentami kierunków, jak i z pracownikami naukowo-dydaktycznymi, na których omawiano wszelkiego typu problemy związane z jakością kształcenia.

Strony internetowe Instytutów publikują przydatne dla pracowników i studentów dokumenty i informacje, oraz aktualności - informują na bieżąco o tym, co dzieje się na Wydziale i w jego najbliższym otoczeniu, o inicjatywach i sukcesach pracowników i studentów.

Na stronie internetowej Wydziału publikowane są informacje i raporty dotyczące oceny jakości kształcenia na Wydziale.

przygotowała:

Dr hab. Irena Pilch
Pełnomocnik Dziekana Wydziału
Pedagogiki i Psychologii
ds. Jakości Kształcenia

Katowice, 11.12.2013